

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารมลพิษทางอากาศของพนักงาน Food delivery ในเขต จังหวัดชลบุรี

Factors Related to Prevention Behavior for Air Pollution among Food Delivery employees in Chonburi Province

รพีพร ประพงษ์, ภคจิรา ปรีดาภิทรพงษ์, จัทรนภา กิ่งพลอยเดิม, ธนกร วงษ์หนองแล้ง, นิษกานต์ สังขวิชัย, อนามัย เทศกะทีก, ธิรานันท์ นาคใหญ่
anamai@buu.ac.th, nakyai@hotmail.com

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจการจัดส่งอาหาร (Food delivery) เริ่มเข้ามามีบทบาทกับชีวิตของมนุษย์อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563 ทำให้ประชาชนบางกลุ่มต้องใช้บริการสั่งอาหารจากแอปพลิเคชันจัดส่งอาหาร (Food delivery application) มากขึ้น การปฏิบัติงานของพนักงานขับรถส่งอาหาร (Food delivery) ประกอบด้วย การรับรายการการสั่งซื้ออาหาร แล้วส่งอาหารตามสถานที่ต่างๆ หากพนักงานมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากสารมลพิษทางอากาศไม่เหมาะสม เช่น การไม่สวมหน้ากากอนามัย หรือสวมหน้ากากอนามัย หรือด้อยคุณภาพ เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้หน้ากากป้องกันสารมลพิษทางอากาศ ซึ่งส่งผลให้พนักงานมีโอกาสรับสัมผัสสารในมลพิษทางอากาศโดยตรง เช่น ฝุ่นละออง (PM) คาร์บอนสีดำ (Carbon black) โอโซน (O₃) ไนโตรเจนออกไซด์ (NO) และโพลีอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน (PAHs) จนเกิดผลกระทบต่อสุขภาพแบบเฉียบพลันได้

ดังนั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการรับสัมผัสสารมลพิษในอากาศกลุ่มพนักงาน Food delivery ในเขตจังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมในสารในมลพิษทางอากาศของพนักงาน Food delivery เพื่อให้มีสุขภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการรับสารในมลพิษทางอากาศในกลุ่มพนักงาน Food delivery ในเขต จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศ และการรับรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศในกลุ่มพนักงาน Food delivery ในเขตจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศ และการรับรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศในมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการสัมผัสสารมลพิษทางอากาศในกลุ่มพนักงาน Food delivery ในเขต จังหวัดชลบุรี

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study) ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงาน Food delivery ในเขต จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุระหว่าง 20-60 ปี จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็น มี แบบสอบถามออนไลน์ (Online Question) เก็บรวบรวมข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

ผลการศึกษา

พบว่าพนักงาน Food delivery ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 67.4 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 27.34 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 48.6 มีระยะเวลาการทำงานเฉลี่ยเท่ากับ 19 เดือน มีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยเท่ากับ 8.17 ชั่วโมง/วัน มีความสามารถเข้าถึงอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ร้อยละ 84.1 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศระดับไม่ดีย้อยละ 48.6 การรับรู้ด้านความรุนแรง อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 52.2 การรับรู้ด้านความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 52.2 การรับรู้ถึงประโยชน์และการป้องกัน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.6 และมีพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารในมลพิษทางอากาศในระดับดีมากร้อยละ 58.0

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารมลพิษทางอากาศ

ตัวแปร	ความสัมพันธ์
ปัจจัยส่วนบุคคล	
เพศ	มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ความรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศ	
ความรู้	มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
การรับรู้เกี่ยวกับสารมลพิษทางอากาศ	
การรับรู้ด้านความรุนแรง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
การรับรู้ด้านความเสี่ยง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
การรับรู้ด้านประโยชน์และการป้องกัน	มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษานี้ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารมลพิษทางอากาศพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารมลพิษทางอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนาพร เชื้อนเป็ก และทัศนพงษ์ ต้นตัญญูพร (2560) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกัน มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรี กองพล และธันวดี ศรีธาวิรัตน์ (2559) และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมการป้องกัน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาศิวมล วรรณาลัย, เสาวนีย์ นกแก้ว และวัฒนสิทธิ์ ศรีวงศ์ (2559)

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทและชนิด ทางรับสัมผัสเข้าสู่ร่างกาย ผลกระทบและการป้องกันของมลพิษทางอากาศ อีกทั้งควรมีการให้การสนับสนุนและแนะนำการใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม ให้แก่ กลุ่มพนักงาน Food delivery

การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดบริการสุขภาพและเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันการรับสัมผัสสารมลพิษทางอากาศให้แก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงในการรับสัมผัสสารมลพิษทางอากาศ